FF

F R I F A G B E V E G E L S E

Organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 14. 5. årgang. 6. april 1945.

Nazi-Tyskland på dödsleiet.

Atskillig mer enn en tredjedel av Tyskland er nå besatt av allierte tropper. Anglosaksiske armeer har tilbakelagt mer enn halvparten av veien fra den fransk-tyske grense til Berlin. Det tredje rikes krigsökonomiske hjerte - Ruhr - tynes i Eisenhowers jerngrep. I öst har russerne tatt Danzig og står umiddelbart foran Wien. I den ubesatte del av Tyskland slår Himmler omkring seg som en rasende for å kverke alle de tyskere som foretrekker å leve i stedet for å dö for föreren. Men han klarer ikke å hindre at hustakene males hvite og at byer overgir seg pr. telefon. Og soldatene gir seg over i stigende tempo: 350.000 fanger ble tatt i mars, 20.000 pr. dögn i påskeuken på Montgomerys avsnitt. Men SS-soldatene slåss fortsatt som gale, slåss for å unngå historiens dom. Hvor lenge de vil kunne hindre at også det övrige Tyskland blir besatt er det ingen gitt å si med sikkerhet. - Men på et visst tidspunkt kommer de allierte til å erklære krigen for slutt, selv om det da enda skulle finnes noen organiserte militære motstandssentra hist og her i Tyskland. Da kommer et kritisk overgangsstadium for vårt land. Selv om en del av, eller alle Wehrmachtsoldatene i Norge da vil legge ned våpnene, så er det tvilsomt om SS-troppene gjör det godvillig. Kamper mellom Wehrmacht og SS kan bli följen. Det blir en komplisert situasjon. Det er klart at regjeringen og hjemmefrontledelsen inngående har beskjeftiget seg med de problemer som dette sluttstadium vil före med seg.

Tirsdag er det fem år siden 9. april 1940. Siden den gang har vi kjempet for retten til å puste. Nå begynner vi så smått å kunne ånde friere. Mer enn noensinne har vi lov til å være optimister. Men mer enn noensinne gjelder det også å være aktpågivende, kampberedt og disiplinert.

Fortrinnsrett til gjeninntakelse for oppsagte arbeidere.

Vi har tidligere i F.F. gitt et kort resumé av den provisoriske anordning om midlertidig ordning av lönns- og arbeidsvilkårene i befridde distrikter som ble vedtatt av regjeringen i höst. I de kommende nummer av avisen skal vi gjengi ordlyden av en del av de viktigere avsnitt i anordningen. § 11 lyder slik: "Arbeidere som under krigen er oppsagt på grunn av driftsinnskrenkninger, skal ha fortrinnsrett til gjeninntakelse så snart bedriftstekniske forhold tillater det, dersom de er fullt arbeidsföre. De har fortrinnsrett til gjeninntakelse i 6 måneder regnet fra befrielsen av det område hvor bedriften ligger eller fra igangsettelsen av bedriften dersom denne ved frigjöringen ikke var igang. Fristen begynner dog först å löpe fra det tidspunkt da samferdselsmidlene muliggjör fremmöte. Retten til gjeninntakelse bortfaller dersom vedkommende arbeider ikke så snart han har anledning til det gir bedriften meddelelse om han önsker å overta sin tidligere stilling.

Arbeidsgiver som nekter å motta arbeider som går inn under denne §'s förste ledd, plikter å betale erstatning til arbeideren for den skade som er voldt. Ved fastsettingen av erstatningens störrelse skal det tas omsyn til arbeiderens tapte fortjeneste, tjenestetid, lönn, utsikt til nytt eller annet arbeid, arbeiderens eget forhold og for övrig til omstendigheter som det finnes rimelig og billig å ta i betraktning. Tilbakekalles noktelsen, bortfaller erstatningen fra den tid arbeidsforholdet kan gjenopptas.

Bestemmelsene i denne § gjelder ikke for arbeidere som etter 9. april 1940 har opprettholdt medlemsskap i, sökt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling, nazistisk hird eller annen organisasjon som har ytet fienden bistand eller som har medvirket hertil. Tilsvarende gjelder

med omsyn til arbeidere som under okkupasjonen har gjort seg skyldig til annet straffbart landsforrædersk forhold.

Torgny Segerstedt er död -

dette triste budskapet kom fra Sverige i påskehelgen. Som redaktör for Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning og brennende antinazist, var han helt siden 9. april 1940 den mest kjente forkjemper for Norges sak i Sverige. Sammen med folk som Zeta Höglund, Fredrik Ström, Ture Nerman, professor Holmgren, Eyvind Johnsen, Amalia Posse m. fl. agiterte han utrettelig og med stort talent for at Sverige skulle komme vekk fra den "anpasningspolitikk" som det slo inn på i 1940. Både den gang og senere ble Segerstedt og de som sto på linje med ham av mange svensker betraktet som folk som ikke hadde tilstrekkelig "realpolitisk forståelse". Nå ja - slik vil det alltid være at de som först går inn for ideer som har sannhetens og rettens berekraft i seg, må finne seg i hånsord. Deres innsats blir i hvert fall ikke mindre av den grunn. Og om folkene i Europa i tide hadde lyttet til menn som Segerstedt, er det mulig at vi kunne unngått denne fryktelige krigen. Men så realpolitisk innstillet var ikke Europas folk for 10 - 12 år siden, da Segerstedt gjorde sin verdenskjente ovis til et kamporgan mot nazismen. Han forstø allerede den gang Al Capone var den rene helgen ved siden av Adolf Hitler. - Segerstedt tilhörte aldri arbeiderbevegelsen. Allikevel har ikke minst arbeiderne på begge sider av Kjölen grunn til å minnes ham i takknemlighet.

Det nyopprettede franske fabrikktilsyn.

Komiteer for fabrikktilsyn skal opprettes i alle bedrifter i Frankrike som beskjeftiger minst 100 mann (funksjonærer og arbeidere). Hver komite skal bestå av bedriftssjefen og representanter for arbeidere og funksjonærer, og omfatte fra 5 til 8 mann alt etter bedriftens störrelse. Personalet velger sine representanter etter en liste som settes opp av de to största fagforeningene (Confédération Générale du Travail og Confédération Francaise des Travailleurs Chrétiens). Representantene velges blant folk som er fylt 25 år og har arbeidet ved bedriften i to år uten avbrekk. Stemmerett har lönnsmottakere som er fylt 18 år og har vært ansatt ved bedriften i ett år.

Komiteen skal före tilsyn med alt sosialt arbeid innen bedriften, videre skal den fremlegge forslag til forbedring av arbeidsforholdene og fremfor alt forslag som tar sikte på å öke produksjonen. Komiteene skal underrettes om markedsproblemene innen sin bransje, og bedriftslederen er forpliktet til - minst en gang om året - å gi en fyldig redegjöring for situasjonen på arbeidsmarkedet. I selskaper med en större arbeidsstokk enn 500 mann, skal komiteen underrettes om bedriftens overskott, og den kan fremsette forslag om hvordan overskottet bör brukes. Med omsyn til aksjeselskaper skal årsregnskapet fremlegges for komiteen, og dens råd og forslag skal fremlegges for generalforsamlingen.

Komiteene har rådgivende myndighet. Oppstår det tvist om noe, skal de to parter bringe saka fram for arbeidstilsynet, (l'inspection de la Production Industrielle) og om det skulle bli nödvendig, for arbeidsministeren.

Guneriussen på krigsstien.

Tidligere kontorsjef i Bygningsarbeiderforbundet, Guneriussen, er utnevnt til komisk leder for Norsk forbund for bygningsindustrien. - Etter at nazistene har kjört forbundet i gröfta - underskottet var i 1944 godt og vel 340.000 kroner - skal Guneriussen nå redde stumpene. Hans förste aksjon gjaldt kontingenten, - han sendte ut et skriv og appellerte til medlemmene om å gjenoppta kontingentinnbetalingene. For å gjöre det hele mer troverdig, har han samtidig forordnet at sirkulærene heretter skal underskrives "med solidarisk hilsen" i stedet for heil og sæl. Men hvis han tror at han får medlemmene med seg av den grunn er han like dårlig psykolog som tyskerne. Hans aksjon vil bare bli besvart med økt kontingentstreik og hel avbrytelse av forbindelsen med forbundet.

Dagens ord: "Vi norske nasjonalsosialister har gjort vår innsats ene og alene for å tjene vårt land" (Fritt Folk i leder 5. april). - Den melodien får vi nok höre oftere i den tiden som kommer.

Fri fagbevegelse 6. april 1945.

F r o n t s i t u a s j o n e n.

Når dette skrives, vil det være kjent for all verden at det store gjennombruddet er skjedd på Vestfronten. Det er intet mindre enn et ras som har rammet de tyske stillingene. Og raset ruller videre. Det er ikke lenger mulig å holde seg ajour med fremrykkingen. Selv de britiske avisredaksjoner klager over at nyhetene er gamle för de kommer i trykken. Og vi som arbeider under litt vanskeligere forhold må be våre lesere unnskylde hvis de allierte tropper beveger seg hurtigere på marken enn vi er i stand til å følge på kartet. -

Den knipetangmanövre om Ruhr som vi tidligere har antydet som en mulighet er nå fullbyrdet i og med at Montgomerys höyre flöy og 9. amerikanske arme har forenet seg i Pillstadt og senere erobret Recklinghausen og Hamm. Med dette er ringen så fast sluttet om Ruhr at noen utbrytning er utenkelig. 16 tyske elitedivisjoner, over 100.000 mann går her sin undergang i möte. Dette er uten sidestykke den största innringningskatastrofe som har rammet tyskerne, og selv om de ennå en tid kan holde stand i Ruhrbyenes ruiner, betyr dette det endelige dödsptötet for den tyske rustningsindustri. - Montgomerys venstre flanke går i ilmarsj nordover inn i Holland hvor de tyske tropper er i full gang med en tilbaketrekning som stadig forstyrres av allierte fly. Andre deler av 2. britiske arme går nordover på den tyske lavsletten og har Bremen og Nordsjökysten som mål. Montgomery meldte allerede lördag at han hadde 12. motoriserte divisjoner med 3000 tanks på östsiden av Rhinen, noe som fortoller om den offensive tyngden hos denne armegruppen.- På midtfronten arbeider Pattons panserstyrker seg östover med rekordfart og står nå ved Erfurt ca. 200 km. fra Berlin. Helt i syd har franskmennene dannet nye bruhoder på östsiden av Rhinen og har tatt Karlsruhe og går nå med full fart mot Stuttgart.

London melder at all organisert tysk motstand nå er opphört på vestfronten. De enkelte hærgrupper har mistet kontakten med overkommandoen og kjemper i blinde. V-våpnenes baser har mistet sine tilförselslinjer og har vært ute av drift i 7 dager. Hollands befrielse synes nær forestående.

Russerne har de siste dagene lagt hovedvekten på sydfronten hvor Tolbuchin etter å ha tatt Wiener-Neustadt rykket inn i Wiens sörlige bydeler. Graz er umiddelbart truet. Malinovski har tatt Bratislava og går mot Wien fra öst. I nord og på midtfronten er operasjonene mest av lokal karakter.

Det synes nå som om de alliertes store plan er å dele Tyskland i 2 fra öst til vest. De vestallierte står nå bare ca. 230 km. fra russernes vestligste stillinger, og det er sannsynlig at de to store allierte hærgrupper vil forene seg et sted mellom Leipzig og Dresden. Når dette skjer, kan vi begynne å telle dagene.

Situasjonen kan oppsummeres slik:
VESTFRONTEN: Montgomery går mot Deventer etter å ha tatt Münster og Osnabrück. Dempseys arme står ved Ems på höyde med Lingen etter å ha gått over Ems-Weserkanalen. Avstanden til Nordsjöen er under 80 km. Weser er nådd ved Minden nord for Bielefeld. I Ruhrsekken er en rekke byer tatt. Dortmund står for fall. Patton har tatt Kassel, Gotha, Sahl og Orbrück og går videre östover. 7. arme har trengt inn i Würzberg og nådd Uffenheim. Avstanden til Nürnberg ca. 40 km. Heilbronn er tatt.

ÖSTFRONTEN: Foruten Wiener-Neustadt har Tolbuchin tatt Glognitz, Neunkirchen, Eisenstadt og Baden umiddelbart sör for Wien. Malinowski inntok onsdag Bratislava etter först å ha tatt Magiarovar og Kremenitz i Slovakia. Hele Ungarn er nå renset og russerne står mindre enn 90 km. fra Zagreb, hovedstaden i Kroatia.

Svensk Aftonbladet meddelte onsdag at Göring skal være drept sist lördag.- Bladet antar at han skal være ryddet av veien av Himmler.

N o r g e s - N y t t.

Flyaktiviteten langs Norges kyst

blir stadig livligere. Det er tydelig at de allierte setter mer og mer inn på å hindre tyske troppetransporter sjöveien. I löpet av siste uke er flere skip blitt senket eller skadet på havnene utenfor Trondheim, Ålesund, Porsgrunn og Sandefjord. - Når det gjelder den sivile norske trafikken, hindres den særlig av kullmangel. I en melding til Norsk Tidend fra Stavanger heter det at et fullstendig sammenbrudd av kystfarten er nær forestående. I Nord-Norge er flere dampskip gått i opplag på grunn av mangel på drivstoffer.

På Voss

ble det forleden sluppet ned våpen og annet materiell til de norske hjemmestyrkene. I förste omgang lyktes det tyskerne å få tak i disse forsyninger. Ikke lenge etter foretok imidlertid en del av hjemmestyrkene et kup mot den bygningen hvor tyskerne hadde lagret sakene. Vaktmannskapene ble overmannet og forsyningene har nå nådd riktig adresse.

En stor del unge quislinger

holder seg gjemt i skogene for å unngå å bli utskrevet til krigstjeneste, melder London radio.

Allierte fallskjermssoldater

ble i påskeuken sluppet ned over Dovre. Store styrker tyskere og hirdmenn ble sendt oppover med jernbanen. Nærmere enkeltheter savnes.

Tallet på nye tilfelle av tuberkulose

i Norge er henimot fordoblet i löpet av de siste 5 år.

Siste Andriksen:

"Hold hodet höyt", sier Göbbels. - Så blir det lettere å plasere strikken. Med dinglende aktelse, A. Andriksen, jössing og harpist.

Den nybakte komiske leder i L.O.,

Kåre Rein, vil fortsette arbeidet med å rive ned og legge öde det gamle tradisjonsrike Norsk Arbeidsmannsforbund. De nå "likviderte" Odd Fossum og Johs. Ringen mente dette best kunne gjöres ved at forbundet ble tvangssammensluttet med Norsk Bygningsarbeiderforbund. Dette lyktes for så vidt som de tilegnet seg forbundets administrasjon, men det lyktes ikke d'herrer å tilegne seg forbundets mest verdifulle aktivum: Medlemsstokken, som rolig og kaldt trakk seg tilbake fra enhver befatning med forræderne.

For å splitte denne seige muren av solidarisk troskap mot de beste tradisjoner i vår fagbevegelses historie, har nå hr. Kåre Rein sendt ut rundskriv til en del av forbundets avdelinger med oppfordring om å uttale seg om hvor vidt de önsker at en del av forbundets grupper - gruve-, vei- og jernbanearbeidere - skal danne eget forbund. Det gis skinn av at Norsk Arbeidsmannsforbund skal gjenopprettes, fordi de vet at dette er medlemmenes höyeste önske. Men Kåre Rein projekt betyr ikke gjenoppretting av Norsk Arbeidsmannsforbund, men er et anslag mot medlemmenes solidariske samhold. Medlemsstokken skal sprenges etter prinsippet "splitt og hersk".- Det nye forbund vil etter planen bli tildelt ca. 6.500 medlemmer av forbundets 29.000 för krigen. Det gamle navn skal heller ikke gjenoppstå, men det nye forbund skal hete Forbund for Gruve- og Statsanlegg.

Det er klart at medlemmene i Norsk Arbeidsmannsforbund ikke går på denne limpinnen, men nå som för med kold forakt avviser alle nazistenes sprengningsforsök. Medlemmenes önsker ble ikke hört da forbundet ble voldtatt og tvangssammensluttet med Bygningsarbeiderforbundet. Nå skal medlemmene gjöres medansvarlige. Nazistene skal få lov til å löpe linjen ut alene. Om ikke lenge skal de trekkes til ansvar, og medlemmene skal selv få bestemme over sine organisasjonsforhold i en

F R I F A G B E V E G E L S E